MASĂ ROTUNDĂ INTERNAȚIONALĂ DEDICATĂ MEMORIEI VICTIMELOR MASACRULUI DE LA FÂNTÂNA ALBĂ, DIN 1941

MARIN GHERMAN

Internationaler Rundtisch gewidmet der Erinnerung an die Opfer des Massakers von Fontina Alba 1941

(*Zusammenfassung*)[*]

Am 30. März 2018 fand im Grünen Saal der „Yuri Fedkovici"-Universität Czernowitz ein internationaler Rundtisch statt, bei dem die neuesten Forschungsergebnisse und Studien über die tragischen Ereignisse von Fontina Alba aus dem Jahre 1941 diskutiert wurden. An dieser Veranstaltung nahmen Vertreter der rumänischen Gemeinde aus der Czernowitzer Region, Beamten und Vertreter der Parlamente der Ukraine und Rumäniens, die regionalen Behörden, Forscher und Experten, Studenten und Journalisten teil.

Zu den Hauptthemen des Rundtisches gehörten: die Analyse der neuesten Daten und Forschungen im Zusammenhang mit dem Massaker von Fontina Alba (1. April 1941); Terror als Instrument der sowjetischen Politik in den Verhältnissen zu den Völkern Mittel- und Osteuropas; die Art und Weise, wie man verhindert werden kann, dass ähnliche Tragödien im 21. Jahrhundert im Kontext der Krim- und Donbass-Ereignisse wiederholt werden und wie sich die Themen, die der Erinnerung an die Opfer des sowjetischen Totalitarismus gewidmet sind, in der lokalen und internationalen Presse wiederspiegeln (Experten- und Journalistenanalyse).

Schlüsselwörter und -ausdrücke: internationaler Rundtisch, Massaker von Fontina Alba 1941, Opfer, Forschung, Studien, sowjetischer Totalitarismus.

În data de 30 martie 2018, la Universitatea Națională din Cernăuți, a avut loc o masă rotundă internațională, în timpul căreia au fost discutate cele mai recente cercetări și studii referitoare la evenimentele tragice de la Fântâna Albă, din anul 1941.

Masa rotundă internațională, cu tema „Teroarea – instrument al politicii sovietice în relația cu popoarele din Europa Centrală și de Est" (eveniment dedicat memoriei victimelor Masacrului de la Fântâna Albă, din 1941), a fost organizată la

[*] Traducere: Ștefănița-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXV**, *2* (51), p. 659–662, Rădăuți – București, 2018

BDD-A32750 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:01:45 UTC)

Universitatea Națională din Cernăuți de Centrul de Studii Românești în cooperare cu Centrul Media BucPress – asociație a jurnaliștilor români din Ucraina și Institutul pentru Democratizare și Dezvoltare. Parteneri organizatorici au fost, de asemenea, Asociația Convergențe Europene (București), Centrul de Integrare Euroatlantică și Securitate și Societatea Regională pentru Cultura Poloneză „Adam Mickiewicz" din Cernăuți.

Evenimentul a avut loc în Sala Verde a Universității „Iuri Fedkovici" din Cernăuți, participând reprezentanți ai comunității românești din regiunea Cernăuți, oficiali și reprezentanți ai Parlamentelor din Ucraina și România, autorități regionale, cercetători și experți, studenți, jurnaliști. Am avut onoarea, ca președinte al Centrului Media BucPress, să fiu moderatorul discuțiilor la care au participat reputați cercetători din Ucraina și România.

În deschiderea mesei rotunde internaționale, directorul Centrului de Studii Românești, Liubov Melniciuk, alături de directorul Institutului pentru Democratizare și Dezvoltare, Dmitro Saviuk, a adus mulțumiri celor prezenți, pentru participare. Au rostit cuvinte de salut: deputatul poporului din Ucraina, Grigore Timiș; senatorul român Viorel Badea, consulul general al României la Cernăuți, Eleonora Moldovan; vice-guvernatorul regiunii Cernăuți, Mihailo Pavliuk, consulul onorific al Austriei la Cernăuți, Serhii Osaciuk. La eveniment a fost invitat să participe și un reprezentant al misiunii OSCE în regiunea Cernăuți.

În timpul evenimentului științific internațional, a avut loc discutarea cercetărilor actuale ale experților europeni cu privire la teroarea sovietică îndreptată împotriva popoarelor din Europa Centrală și de Est; realizarea unor comparații ale evenimentelor din secolul trecut cu situația internațională actuală din regiune, pentru prevenirea unor tragedii asemănătoare în secolul al XXI-lea.

Principalele teme ale mesei rotunde au fost: analiza evenimentelor istorice legate de evenimentele tragice din 1941 de la Fântâna Albă (discutarea celor mai recente date și cercetări), teroarea – instrument al politicii sovietice în relațiile cu popoarele din Europa Centrală și de Est: masacrul de la Fântâna Albă, paralele istorice cu incidentul de la Katyn ș.a.; abordări științifice actuale privind studierea terorii organizate de URSS: interpretări, analize, aprecieri; cum poate fi prevenită repetarea unor tragedii similare în secolul al XXI-lea în contextul evenimentelor din Crimeea și Donbas; reflectarea temelor dedicate memoriei victimelor totalitarismului sovietic în presa locală și internațională (analiza experților și a jurnaliștilor).

La masa rotundă au participat cu comunicări și intervenții: Petru Grior, coordonatorul Centrului de Studii Istorice și Culturale din Cernăuți; dr. Alexandrina Cernov, membru de onoare al Academiei Române, directorul Editurii „Alexandru cel Bun", dr. Ilie Popescu, președintele Societății Regionale „Golgota"; dr. Eugen Patraș, vice-președintele Centrului Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi" din Cernăuți; dr. Vladislav Strutinski, șef-adjunct al Catedrei de Relații Internaționale din cadrul Universității din Cernăuți; Piotr Andrusieczko, jurnalist, «Gazeta Wyborcza», Polonia; dr. Natalia Strelciuk, conf. univ. la catedra de Științe Politice și Administrare Publică, directorul Centrului de Integrare Euroatlantică și Securitate; dr. Gulnara

BDD-A32750 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:01:45 UTC)

Bekirova, istoric al tătarilor din Crimeea; dr. Maksim Prihnenko, lect. univ. la catedra de Relații Internaționale și Politică Externă, Universitatea Națională din Donețk „Vasil Stus"; dr. Serhii Hakman, vice-președintele Fondului de Binefacere Inițiative și Resurse Sociale; dr. Ștefan Purici, prorectorul Universității „Ștefan cel Mare" din Suceava ș.a. De menționat că un rol important în desfășurarea acestui eveniment l-a avut Asociația Convergențe Europene, din București, care a fost prezentă la Cernăuți prin președintele Sergiu Dan și coordonatorul de proiecte, Liliana Simionescu.

A fost analizată reflectarea subiectelor legate de masacrul de la Fântâna Albă în presa din Ucraina și România (inclusiv presa de limba română din regiunea Cernăuți), fiind precizat faptul că presa ucraineană deseori ignoră faptul că victime ale masacrului au fost etnici români, fiind utilizată noțiunea generalizată de „bucovineni".

În același timp, presa de limba română subliniază faptul că masacrul de Fântâna Albă este o tragedie a românilor de pretutindeni. Anume, la 1 aprilie este comemorată Ziua națională de cinstire a memoriei românilor – victime ale masacrelor de la Fântâna Albă şi alte zone, ale deportărilor, ale foametei şi altor forme de represiune organizate de regimul totalitar sovietic în ținutul Herța, nordul Bucovinei şi întreaga Basarabie, instituită prin Legea României nr. 68/2011. Camera Deputaților a adoptat, la 12 aprilie 2011, propunerea legislativă pentru instituirea acestei zile naționale. Actul normativ prevede ca, pe data de 1 aprilie, să se organizeze comemorări oficiale şi alte activități menite să cinstească memoria românilor care au căzut victime masacrelor, deportărilor şi foametei din cauza regimului totalitar sovietic, în nordul Bucovinei şi întreaga Basarabie. Potrivit expunerii de motive, în urma aplicării Pactului Ribbentrop-Molotov, în perioada iunie 1940 – martie 1953, în

BDD-A32750 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:01:45 UTC)

Basarabia şi nordul Bucovinei au avut loc mai multe acţiuni de represiune îndreptate împotriva populaţiei române din aceste ţinuturi.

În timpul mesei rotunde de la Cernăuţi, au fost discutate o serie de subiecte istorice, dar şi de actualitate, inclusiv pagini din istoria Bucovinei. Istoricii ucraineni şi români şi-au exprimat punctele de vedere, deseori divergente, precizând totuşi că fără discuţii, aflarea şi confirmarea adevărului nu sunt posibile. Unii istorici ucraineni încercau să demonstreze că masacrul de la Fântâna Albă a fost o consecinţă directă a actului unirii din 1 decembrie 1918, precizând că actul de „ocupaţie românească a Bucovinei" s-a transformat „într-un bumerang în 1941". Această ipoteză nedemonstrabilă a fost dur criticată de istoricii români (atât de cei din România, cât şi de cei din Ucraina), care s-au bazat în argumentările lor pe prevederile dreptului internaţional, chemând mediul ştiinţific să evite manipulări de acest gen.

A fost evocată şi vizita din data de 30 mai 1999 a Majestăţii Sale, Regele Mihai I, la Bahrineşti, veche aşezare românească, atestată documentar din perioada lui Ştefan cel Mare. Mihai I a fost şi la Fântâna Albă, unde un sobor de preoţi a oficiat slujba de pomenire a martirilor bucovineni. Coroana de flori depusă de familia regală a fost un pios omagiu adus tuturor suferinţelor şi lacrimilor românilor din această parte de lume. Vizita familiei regale în nordul Bucovinei, în primăvara anului 1999, rămâne una istorică. Evenimentele au fost consemnate de către Eugen Patraş, care a participat la masa rotundă internaţională dedicată memoriei victimelor masacrului de la Fântâna Albă din 1941.

După încheierea mesei rotunde internaţionale, la Cernăuţi a avut loc o campanie de informare stradală privind evenimentele tragice de la Fântâna Albă, prin care au trecut românii nord-bucovineni la 1 aprilie 1941. Peste 1 000 de insigne şi pliante informative în limbile română şi ucraineană au fost distribuite trecătorilor de pe strada pietonală Kobileanska (fosta stradă Iancu Flondor) din Cernăuţi. Cernăuţenii au aflat informaţii referitoare la evenimentele care au avut loc în urmă cu 77 de ani în nordul Bucovinei. Campania stradală a fost organizată de Centrul Media BucPress – asociaţie a jurnaliştilor români din Ucraina, în colaborare cu Asociaţia Convergenţe Europene din Bucureşti. În campanie a fost implicat şi un grup de studenţi din Cernăuţi şi Cluj-Napoca. Tinerii implicaţi în proiect au identificat un interes aparte din partea cernăuţenilor, mulţi dintre ei necunoscând detalii despre evenimentele din vremurile apuse.

De menţionat că masacrul de la Fântâna Albă a avut loc la 1 aprilie 1941, în Bucovina, unde între 200 şi 2 000 de români au fost ucişi de către trupele sovietice, când încercau să treacă graniţa din URSS în România. Deşi, potrivit unor date, nu au fost omorâţi mai mult de 48 de civili, martorii locali au povestit despre un număr de victime mult mai mare, susţinând că supravieţuitorii au fost torturaţi, executaţi sau îngropaţi de vii în morminte. Alţi supravieţuitori au fost luaţi pentru a fi torturaţi şi ucişi de către NKVD, poliţia secretă sovietică.

BDD-A32750 © 2018 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:01:45 UTC)